

1 Какви са условията за получаване на развод?

След въвеждането на реформата със Закон 15/2005, за да бъде получен развод в Испания, няма изисквания за настъпила раздяла, нито за наличието на законово установени основания, тъй като разводът може да бъде постановен направо от съдебния орган (разводът трябва да бъде постановен с окончателно съдебно решение).

Производство за развод може да бъде образувано по искане само на един от съпрузите, на двамата или на един от тях със съгласието на другия.

За постановяването на решение за развод е достатъчно да бъдат изпълнени следните изисквания и обстоятелства:

изминали са три месеца след сключването на брака, ако разводът се иска и от двамата съпрузи или от единия от тях със съгласието на другия;

изминали са три месеца от сключването на брака, ако разводът се иска само от единия от съпрузите;

може да се подаде молба за развод без какъвто и да било срок на изчакване след сключването на брака, когато има доказателства за риск за живота, физическото здраве, свободата, психическото здраве или сексуалната свобода и здраве на подалия молбата съпруг или на децата на двете или на някоя от страните в брака.

От горното следва, че, след като горепосоченият период изтече, а в последния случай дори без да се изчаква изтичането на този срок, е достатъчно единият съпруг да не желае да продължи брака, за да може той или тя да подаде молба за развод и такъв да бъде допуснат без ответникът да има право да се противопостави по съществени основания.

Съпрузите имат възможност да изберат законната раздяла като алтернатива на развода, за която се съблюдават същите изисквания, макар че брачната връзка остава ненарушена. Това означава, че двойката не живее вече заедно без бракът да е прекратен, което може да стане единствено с решение за развод.

Както е посочено по-горе, производството за развод (и така също за законна раздяла) трябва да бъде образувано:

по молба на единия от съпрузите,

по молба на двамата съпрузи или на единия от тях със съгласието на другия.

В първия случай към молбата се прилага предложение за мерките за уреждане на последиците от развода или раздялата, които се обсъждат в хода на производството, като, ако страните не постигнат споразумение, решението се взема от съдебния орган.

Във втория случай страните могат да представят споразумение за уреждане на прекратяването на брака (*convenio regulador*), в което се излагат въпросите, по които е постигнато споразумение във връзка с мерките, които трябва да бъдат предприети по отношение на семейното жилище, грижите за децата и тяхната издръжка, подялбата на общото имущество и всички плащания на издръжка между съпрузите. Производството тече в съда и съдията решава в случаите, когато има замесени малолетни деца. Ако няма малолетни деца искът се разглежда или в съд, като решението се взема от съдебния секретар (*Ltrado de la Administración de Justicia*) или от нотариус, посредством изпълнението на нотариален акт.

След като със Закон 13/2005 е одобрено, че мъжете и жените имат право да встъпват в брак при едни и същи изисквания и последици, независимо дали двете страни са от един и същи пол или от различни полове, разпоредбите относно законната раздяла и развода са напълно приложими за всички бракове между лица от един и същ пол или от различни полове.

2 Какви са основанията за развод?

След въведената със Закон 15/2005 реформа в Испания за развод не се изисква посочването на каквито и да било мотиви, тъй като поддържането на брачната връзка се счита за израз на свободната воля на съпрузите.

Единственото изискване е да се спази минималният срок от сключването на брака преди да се предяви иск за развод (освен в някои случаи). Този период е следният:

три месеца след сключването на брака, ако разводът се иска и от двамата съпрузи или от единия от тях със съгласието на другия;

три месеца от сключването на брака, ако разводът се иска само от единия от съпрузите;

може да се подаде молба за развод без какъвто и да било срок на изчакване след сключването на брака, когато има доказателства за риск за живота, физическото здраве, свободата, психическото здраве или сексуалната свобода и здраве на подалия молбата съпруг или на децата на двете или на някоя от страните в брака.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Първата последица от развода е, че брачната връзка се прекратява. С него се прекратява задължението за съжителство и предоставяне на взаимопомощ, произтичащо от тази връзка, като двамата съпрузи отново са свободни да сключват нови бракове.

Според испанското право съпругата не е задължена да приема фамилното име на своя съпруг при сключването на брак, какъвто е случаят в други държави.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

С развода се прекратява режимът на съпругеските имуществени отношения и цялото съвместно имущество, ако такова е натрупано, се ликвидира, което води до подялба на общите активи — процес, който се определя от режима на имуществени отношения при сключването на брака.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Решението за развод не засяга отношенията между родителите и децата от брака, освен по отношение на упражняването на родителските права, за което съдът, който допуска развода, трябва да се произнесе, като постанови упражняването на родителските права на единия от съпрузите и уреди правата на лични отношения на другия или постанови съвместно упражняване на родителските права от двамата съпрузи.

Съвместното упражняване на родителски права може да се уреди със споразумение между родителите (постигнато или в първоначалното предложение за споразумение за уреждане на прекратяването на брака, или в хода на делото), което се одобрява от съда. Ако не може да бъде постигнато споразумение, съдът може да постанови съвместно упражняване на родителските права по искане на една от страните и въз основа на доклад от прокуратурата (*Ministerio Fiscal*), като се отчита надлежната защита на най-добрия интерес на детето. В някои автономни общности в

Испания се предпочита съвместното упражняване на родителските права, което означава, че обикновено то се постановява, освен ако не съществуват обстоятелства, които обосновават друго разрешение (такъв е случаят в Арагон, Баската автономна област и, до известна степен, в Каталония). По аналогичен начин и като отново се вземе предвид висшият интерес на малолетните лица може да се постигне съгласие и по други договорености, като предоставяне правата на единия родител или смесен тип договореност (деца под отговорността на различни родители или някои от децата под отговорност само на единия родител, а други при съвместно упражняване на отговорността от родителите).

Основният принцип е, че разводът не освобождава родителите от тяхната отговорност спрямо собствените им деца и че и двамата са длъжни да дават своя принос за тяхната издръжка и да упражняват съвместно родителската отговорност по отношение на децата.

Обикновено това означава, че съпруг без родителски права по отношение на децата, трябва да плаща издръжка на този, който упражнява родителските права, докато децата станат финансово независими или не са успели да станат финансово независими по своя вина. Ако се предостави съвместно упражняване на родителските права обикновено всеки родител заплаща текущите разходи на децата в периода, когато са с него (облекло, храна или настаняване), а за останалите разходи се открива обща сметка, в която всеки родител внася месечни вноски. При все това, ако финансовите възможности на двамата родители са много различни, нищо не пречи на единия родител да предостави известна сума на другия, за да може той да посрещне разходите, свързани с децата, през времето, когато те са с него.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

С развода се прекратява задължението за съжителство и предоставяне на взаимопомощ. Съответно нито един от съпрузите не е задължен да издържа другия. Когато обаче разводът доведе до финансов дисбаланс по отношение на единия съпруг спрямо другия и положението на въпросния съпруг стане по-лошо, отколкото преди прекратяването на брака, неблагоприятно засегнатият съпруг има право да получава издръжка от другия с оглед на коригирането на този дисбаланс.

Някои територии имат специални разпоредби в това отношение.

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законна раздяла означава, че съпрузите повече не живеят заедно, с други думи тя прекратява задължението за съжителство, но брачната връзка се запазва, без да се засягат евентуални споразумения за издръжка, които може да са постигнати като подходящи за отстраняване на всеки дисбаланс. Освен това никой от съпрузите не може повече да използва активите на другия за покриване на брачни разходи. По същия начин законната раздяла (или дори фактическата раздяла) поставя край на презумпцията за произход, при която деца, родени след по-малко от 300 дни след раздялата, се считат за деца на съпруга.

5 Какви са условията за законна раздяла?

Както и при развода, след въвежданата със Закон 15/2005 реформа в Испания за законна раздяла не се изисква посочване на никакви мотиви, тъй като поддържането на брачната връзка се счита за израз на свободната воля на съпрузите.

Единственото изискване е да се спази минималният срок след сключването на брака преди да се предяви иск за законна раздяла (освен в някои случаи). Този период е следният:

три месеца след сключването на брака, ако законната раздяла се иска и от двамата съпрузи или от единия от тях със съгласието на другия;

три месеца от сключването на брака, ако законната раздяла се иска само от единия от съпрузите;

може да се подаде молба за законна раздяла без какъвто и да било срок на изчакване след сключването на брака, когато има доказателства за риск за живота, физическото здраве, свободата, психическото здраве или сексуалната свобода и здраве на подалия молбата съпруг или на децата на двете или на някоя от страните в брака.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Правните последици от законната раздяла са същите като тези от развода, като единствената разлика е, че при нея брачната връзка не се прекратява. Затова в случай на помирение е възможно пълно възстановяване на брака, без да е необходимо съпрузите да сключват брак отново. За помиряването обаче трябва да бъде уведомен съдът, за да има то правна сила. В същото време, ако съпрузите са сключили брак при условията на съпругеска имуществена общност (като например *sociedad de gananciales*, при който половината от приходите на единия съпруг се считат за собственост на другия съпруг), при законната раздяла този режим престава да се прилага и се заменя от законов режим на разделност.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Унищожаването на брака (което важи за бракове както между лица от един и същ пол, така и между лица от различен пол) включва обявяване от съда, че сключеният брак има пороци, поради които той е бил нищожен от самото начало. Всъщност обявяването от съда означава, че бракът изобщо не е съществувал и следователно никога не е имал правна сила. Съответно и двамата съпрузи възстановяват своето положение на неженено/неомъжено лице.

Унищожаването на брака означава неговото прекратяване, ликвидиране на режима на съпругески имуществени отношения и преустановяване на задължението за съжителство и взаимопомощ.

За разлика от случаите на законна раздяла или развод несъществуването на брака означава, че не се плащат компенсаторни обезщетения, тъй като за целта се изисква съществуването на действителен брак. Това положение се смекчава от възможността на съпруга, който е действал добросъвестно, да му бъде присъдено обезщетение за претърпени вреди, когато другият съпруг е действал недобросъвестно при сключването на брака.

По отношение на децата се прилагат правните последици, които са били вече възникнали преди постановяване на решението на съда за унищожаване на брака. Следователно тези последици са същите като в случаите на законна раздяла или развод.

Освен декларацията за унищожаване на брак от граждански съд, в Испания също се признават гражданските последици от решения на църковни съдилища, обявяващи унищожаването на канонически брак или папски решения по отношение на кратък, неконсумиран брак, които се нуждаят от процедура за валидиране (сходна с процедурата по екзекватура), като това се извършва от първоинстанционните съдилища (*Juzgados de Primera Instancia*) и когато има такива — от съдилищата, специализирани в семейното право. Това признаване се основава на Споразумението между Испания и Светия престол по правните въпроси, подписано на 3 януари 1979 г.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Условията, водещи до унищожаването на брака, са следните:

1. единият от съпрузите не е дал своето съгласие за сключването на брака;
2. бракът е сключен въпреки наличието на една от пречките за сключване на брак, а именно:
 1. една от страните в брака не е била дееспособна, освен когато въпросното лице е било над 14-годишна възраст и е получило разрешение от съда (пречка на основание на възрастта),
 2. едната от страните вече е била обвързана от брачна връзка към момента на сключването на брака (двубрачие),
 3. страните имат възходящо или низходящо родство по права линия или едната от тях е осиновено дете на другата (кръвно родство),

4. едната от страните е в роднински отношения с другата до трета степен — чичо/лея с племенник/племенница — освен когато е получено разрешение от съда (кръвно родство);
3. една от страните е била осъдена за убийство или за съучастие в убийство на предишния съпруг на някоя от двете страни, освен в случай на помилване от Министерство на правосъдието;
4. бракът е сключен без присъствието на съдия, кмет или друго длъжностно лице или без присъствието на свидетели. Статута на действителността на брака обаче не би била засегната нито от некомпетентността на лицето, което води церемонията по сключването на брака, нито от факта, че последното не е законно назначено, при условие че поне единият от съпрузите е действал добросъвестно и че длъжностното лице е изпълнило своите функции публично;
5. едната от страните е сключила брака, като е била заблудена относно самоличността или личните качества на другата страна, което може да е било решаващо за даването на неговото или нейното съгласие за сключване на брака;
6. едната от страните е сключила брака по принуда или от страх.

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

При унищожаването на брака се установява, че той е бил недействителен от самото му сключване. В резултат на това съпрузите възстановяват своето положение на неженено/неомъжено лице.

Всички последици, които унищоженият брак вече е породил през периода между сключването му и датата на решението за унищожаването му, остават действителни, що се отнася до децата и съпругът или съпрузите, който/които са действали добросъвестно.

Когато брачното имущество се ликвидира, съпругът, който е действал недобросъвестно, не участва в поделянето на каквито и да било печалби със съпруга, който е действал добросъвестно.

От друга страна, ако е имало съжителство, страната, която е действала добросъвестно, може да получи обезщетение за отстраняване на евентуален финансов дисбаланс, какъвто може да бъде причинен от решението за унищожаване.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способи за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

В Испания семейната медиация е уредена на държавно ниво в Закона за медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси: Закон 5 /2012 от 6 юли 2012 г., с който в испанското право се транспонира Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси. Общите принципи, уреждащи медиацията са: доброволен характер и свободен избор, безпристрастност, неутралност и поверителност. Тези принципи се допълват от правила или насоки, направляващи действията на страните в хода на медиацията, като добросъвестност и взаимно уважение, както и тяхното задължение да сътрудничат и да подкрепят медиатора.

Горепосоченият Закон 5/2012 урежда „медиацията в презгранични спорове“, което ще рече такива, при които поне една от страните е с постоянно местожителство или обичайно местопребиваване в държава, различна от тази по постоянното местожителство на някоя от другите засегнати страни, когато са съгласни да използват медиация или когато медиацията е задължителна според приложимото право. Той обхваща също така конфликти, които са предотвратени или разрешени чрез споразумение за медиация, независимо от мястото, на което е сключено споразумението, когато, след смяната на местопребиваването на някоя от страните, то е предназначено да утвърди споразумението или някоя от последиците от него на територията на друга държава. При презгранични спорове между страни с местожителство в различни държави — членки на Европейския съюз, постоянното местожителство се определя в съответствие с членове 59 и 60 от Регламент (ЕО) № 44/2001 („Брюксел I“).

В испанското право семейната медиация се счита за алтернатива на строго съдебното разрешаване на семейни спорове.

Много автономни общности чрез съответните свои автономни парламенти са приели закони за семейната медиация, като цяло — с изключение на посоченото — като разпоредба, която се насърчава от публичните органи за социална закрила: Андалусия — Закон 1/2009 от 27 февруари 2009 г. относно семейната медиация в Андалусия; Арагон — Закон 9/2011 от 24 март 2011 г. относно семейната медиация в Арагон; Астурия — Закон 3 /2007 от 23 март 2007 г. относно семейната медиация; Канарски острови — Закон 15/2003 от 8 април 2003 г. относно семейната медиация; Кантабрия — Закон 1/2011 от 28 март 2011 г. относно медиацията в автономна област Кантабрия; Кастилия-Ла Манча — Закон 4/2005 от 24 май 2005 г. относно социалната услуга по специализирана семейна медиация; Кастилия и Леон — Закон 1/2006 от 6 април 2006 г. относно семейната медиация в Кастилия и Леон; Каталония (особено важно в тази автономна област, тъй като в нея е развита законодателна компетентност в тази сфера, предвиждайки в член 233, параграф 6 от Гражданския кодекс на Каталония, че съдебният орган може да насочи съпрузите към информационна среща за медиация, когато, с оглед на обстоятелствата по делото, прецени, че все още е възможно да се постигне споразумение); Валенсия — Закон 7/2001 от 26 ноември 2001 г. за регламентиране на семейната медиация във Валенсия; Галисия — Закон 4/2001 от 31 май 2001 г. относно семейната медиация; Балеарски острови — Закон 14/2010 от 9 декември 2010 г. относно семейната медиация на Балеарските острови; Мадрид — Закон 1/2007 от 21 февруари 2007 г. относно семейната медиация в Мадрид; както и Баската автономна област — Закон 1/2008 от 8 февруари 2008 г. относно семейната медиация.

На държавно равнище, по отношение на законната раздяла и развода, Закон 15/2005 от 8 юли 2005 г. за изменение на Гражданския кодекс и Гражданския процесуален закон въведе ново правило 7 в член 770, уреждащ производствата за раздяла и развод (освен по „взаимно съгласие“) и унищожаване на брака, според което страните по взаимно съгласие могат да поискат спиране на производството, при спазване на общите разпоредби за гражданското производство, установени в член 19, параграф 4 от Гражданския процесуален закон, за да започнат медиация.

При презгранични брачни производства се прилага член 55 от Регламент (ЕО) № 2201/2003 („Брюксел IIa“), като, при поискване от централен орган или от носителя на родителската отговорност, централните органи следва да сътрудничат по специфичните въпроси за постигането на целите на Регламента. За тази цел те трябва да предприемат всички подходящи стъпки, наред с другото, като подпомагат постигането на споразумение между носителите на родителска отговорност посредством посредничество или други средства.

Медиация е възможна и в случаи на международно отвлечане на деца, въпреки че в такъв случай процедурата по медиация трябва да бъде възможно най-бърза и всяко действие трябва да бъде съсредоточено във възможно най-малко заседания. Спирането на процедурата по медиация не може да превишава предвидения в закона срок за решаване на делото за отвлечане. Ако медиацията доведе до споразумение (което може да обхваща и други въпроси), то трябва да бъде одобрено от съдията, като се вземат предвид действащото законодателство и висшите интереси на детето. Компетентността по въпроси, свързани с отвлечането на деца, обаче е различна от тази по семейни производства; първата попада в правомощията на съдилищата в столиците на провинциите, докато втората може да бъде упражнявана от съдилищата във всеки съдебен район. Следователно, ако споразумението обхваща различни въпроси, може да се наложи то да бъде одобрено от различни съдии (т.е. от съда в столицата на провинцията за въпросите, свързани с отвлечането на деца, и от съответния семеен съдия за другите въпроси).

В граждански производства в областта на семейното право, които попадат в компетентността на съдилищата, занимаващи се с насилие над жени (*Juzgados de Violencia sobre la Mujer*), медиацията е забранена.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

а) Къде да подам молбата си?

Когато се установи международната компетентност на испанските съдилища (уредена в Регламент 2101/2003 — унищожаване на брак, законна раздяла, развод и родителска отговорност; Регламент 4/2009 — издръжка; от 29 януари 2019 г. — Регламент (ЕС) 2016/1103 за имуществения режим между съпрузи и член 22с от Устройствения закон за съдебната власт (*Ley Orgánica del Poder Judicial*) — за въпроси, които не са обхванати от регламентите или които са препратени към националното право) на испанска територия трябва да се внесе иск пред първоинстанционния съд за развод, законна раздяла или унищожаване на брака (освен случаите, които се решават от нотариус, а именно развод или законна раздяла по взаимно съгласие без малолетни деца). В някои съдебни райони има първоинстанционни съдилища, които са специализирани по семейно право.

По-специално това е първоинстанционният съд:

по мястото, където се намира семейното жилище;

ако съпрузите живеят в различни съдебни райони, ищецът може да избира между съда по:

мястото, където се намира последното семейно жилище,

или местожителството на ответника,

или, ако ответникът няма постоянно местожителство или местопребиваване, молбата може да бъде подадена по мястото, където ответникът пребивава или е пребивавал за последен път, по избор на ищеца;

ако никой от горепосочените критерии не е изпълнен, молбата трябва да бъде подадена към първоинстанционния съдия (*Juez de Primera Instancia*) по постоянното местожителство на ищеца;

когато молбата за развод или законна раздяла се подава съвместно от двамата съпрузи, те могат да направят това пред съдията:

по мястото, където последно са живели заедно,

или по постоянното местожителство на единия от ищите;

молбите за предприемане на предварителни временни мерки могат да се разглеждат от първоинстанционния съдия по постоянното местожителство на ищеца.

За информацията относно испанските съдебни институции вж.

<https://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/Portal/es/administracion-justicia/organizacion-justicia/cartografia-judicial/cartografia-partidos>

За случаите, които се решават от нотариус (алтернатива на производството пред съд, когато страните нямат малолетни деца — въпреки че в такива случаи решението не се взема от съдия, а от съдебен секретар) съответният нотариален акт трябва да се издаде от нотариуса по последно местоживее на съпрузите или по постоянно местожителство или обичайно местопребиваване на една от страните, подала иска.

б) Формалности и документи

Когато се води производство пред съд, молбата за унищожаване на брак, законна раздяла или развод трябва да бъде подадена в писмен вид и подписана от адвокатите на ищеца (*letrado y procurador*). Услугите на тези професионалисти могат да бъдат споделени, когато съпрузите подават съвместно молба за законна раздяла или развод.

Към молбите за законна раздяла, унищожаване на брак или развод трябва да се приложи:

удостоверението за сключване на брака и удостоверенията за раждане на всички деца; не е достатъчно да се представи само извадка от семейният регистър (*Libro de Familia*),

документи, въз основа на които съпругът ищец или съпрузите основават своето искане,

документите, които са необходими за оценка на финансовото положение на съпрузите и, ако е приложимо, на децата, като данъчни декларации,

фишове за заплата, банкови удостоверения, актове за собственост или удостоверения за регистриране на имущество, когато страните предявяват иск по въпроси, свързани с имущество,

предложение за споразумение за уреждане на прекратяването на брака, ако се иска законна раздяла или развод чрез съвместна молба.

Ако въпросът се гледа пред нотариус (развод или законна раздяла по взаимно съгласие без малолетни деца) горните документи са необходими за съставяне на нотариалния акт и въпреки присъствието на нотариуса, страните трябва да се придружават от практикуващ юрист за издаване на акта.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Испания признава правото на испанските граждани, на гражданите на други държави — членки на Европейския съюз, и на чужденците в Испания на безплатна правна помощ, ако могат да докажат, че не разполагат с достатъчно средства за участие в съдебно производство.

Физическите лица имат право на правна помощ, ако не разполагат с достатъчно активи и приходите и брунтните им доходи, изчислени на годишна база за всички пера и на член на семейството, не надхвърлят следните прагове:

а) два пъти размера на публичния комплексен индекс на доходите (IPREM), който е в сила към момента на подаване на молбата, за лица, които не са членове на никаква семейна единица;

б) два и половина пъти размера на публичния комплексен индекс на доходите, който е в сила към момента на подаване на молбата, когато са член на даден тип семейна единица от по-малко от четирима души;

в) тройния размер на този индекс за семейни единици от четирима или повече души.

Изчисляване на IPREM

Молбата трябва да се подаде към адвокатската колегия (*Colegio de Abogados*) на същото място като съда или трибунала, който ще разглежда основното производство, или съда по постоянното местожителство на ищеца. В последния случай съдебният орган ще препрати молбата към адвокатската колегия по териториална компетентност.

Адвокатските колегии са определени за орган, отговарящ за получаването на молби в презгранични спорове. В такива спорове органът, който завежда молбата, е адвокатската колегия по обичайното местопребиваване или постоянното местожителство на ищеца.

Европейски граждани, чиято държава е страна по Европейското споразумение за предаване на молби за правна помощ, може да подаде молба към централния орган, определен от собствената му държава за целите на изпълнението на споразумението.

Молбата трябва да бъде подадена преди да бъде образувано производството или — ако страната, която иска правна помощ, е ответникът — преди оспорването на молбата. Както ищецът, така и ответникът обаче могат впоследствие да подадат молба за правна помощ, ако докажат, че финансовото им положение се е променило.

Когато общите активи не са достатъчни и единият от съпрузите не може да получи правна помощ поради финансовото положение на другия, последният може да бъде задължен да покрие всички или част от разходите по съдебния процес съгласно процедура, известна като „*litis expensas*“ (разходи по съдебен процес при специални правила при дела за развод).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Решенията, постановени от испански съдилища по дела за законна раздяла, развод и унищожаване на брак, могат да бъдат обжалвани. Жалбите трябва да бъдат подадени в срок до двадесет дни в първоинстанционния съд, постановил обжалваното решение, срещу което формално е

насочена жалбата. Въпросът попада в компетентността на съответния съд на провинцията (*Audiencia Provincial*). В някои случаи, след произнасянето на решението по жалбата, може да бъде подадена касационна жалба или, когато е приложимо, извънредна жалба по процедурно нарушение пред гражданското отделение на Върховния съд (*Tribunal Supremo*).

В Испания решенията, които се произнасят по дела за унищожаване на брак, законна раздяла и развод, не подлежат на предварително изпълнение, ако се обжалват (освен решения, регламентиращи задълженията и имуществените отношения, свързани с основния предмет на производството), макар че жалбата не спира действието на мерките, които са постановени в съдебното решение и които са пряко изпълними, въпреки че срещу решението е подадена жалба. Освен това, ако жалбата се отнася само до мерките, посочени в решението, съдебното решение за унищожаване на брак, законна раздяла или развод се обявява за окончателно, дори ако е подадена жалба.

Когато искът за законна раздяла или развод е предявен съвместно от съпрузите, съдебното решение или решението за влизане в сила на законната раздяла или развода и за цялостното одобряване на предложеното споразумение за уреждане на прекратяването на брака, представено за одобрение на съдията, не подлежи на обжалване, освен от прокуратурата, ако изобщо участва в производството, която може да го обжалва с оглед на интересите на ненавършилите пълнолетие или недееспособни деца. Съдебно решение, с което се отхвърля молбата за развод или законна раздяла или някоя или всички мерки, които са предложени от съпрузите, постановено в такива дела по съвместна молба, може да бъде обжалвано. В такива случаи обжалването на решението за мерките не спира действието им и не оказва въздействие върху задължителния характер на съдебното решение за законна раздяла или развод.

Що се отнася до временните или предварителните мерки, които съдията може да приеме преди или по време на производството за законна раздяла, унищожаване на брака или развод, решенията за приемане на такива мерки не подлежат на обжалване, въпреки че постановените решения не представляват категорично съдебно решение и на този етап не са задължителни. Решенията за временни мерки се преразглеждат не чрез жалба, а чрез съдебното решение, с което окончателно приключва делото за законна раздяла, унищожаване на брак или развод.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Приложимото в тази връзка законодателство е Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност („Брюксел IIa“), който е в сила във всички държави членки (и в Обединеното кралство до 31 декември 2020 г., като в бъдеще ще зависи от споразумението, постигнато по време на преговорите) с изключение на Дания. Приложимото законодателство в тази връзка в Дания е Хагската конвенция от 19 октомври 1996 г. за компетентността, приложимото право, признаването, изпълнението и сътрудничеството във връзка с родителската отговорност и мерките за закрила на децата.

Ако въз основа на съдебни решения по дела за развод, законна раздяла или унищожаване на брака, постановени в друга държава членка (и в Обединеното кралство до 31 декември 2020 г.), се цели единствено да се актуализират данните в гражданския регистър на дадена държава членка (и на Обединеното кралство до 31 декември 2020 г.) и ако, според законодателството на съответната държава членка, тези решения повече не подлежат на обжалване по съдебен ред, достатъчно просто е в тази връзка да бъде подадена молба към регистъра на ражданията, браковете и смъртните случаи във всяка държава, към която се прилага:

копие на решението, което трябва да отговаря на необходимите изисквания за установяване на неговата автентичност според правото на държавата, която го е издала,

удостоверение по стандартизиран официален образец, издадено от национален съд или трибунал или компетентен орган в държавата членка (и в Обединеното кралство до 31 декември 2020 г.), в която е произнесено решението,

документ, удостоверяващ надлежното връчване на документите на ответника или удостоверяващ, че последният е приел решението, ако решението е произнесено в негово отсъствие.

Ако в Испания се иска признаване на решение за развод, унищожаване на брак или законна раздяла, което е постановено в дадена държава членка (и в Обединеното кралство до 31 декември 2020 г.), с изключение на Дания, ще трябва да бъде подадена молба за признаване, без да е необходимо въпросното решение да е обвързващо в държавата членка, в която е било постановено, пред първоинстанционния съдия по местожителството на лицето, срещу което е подадена молбата за признаване или обявяване на непризнаване. Ако ответникът не живее в Испания, молбата може да бъде подадена по настоящото му/й местопребиваване в Испания или последното му/й местопребиваване в Испания или, при липсата на всички горепосочени, по постоянното местожителство на ищеца.

Молбата се подава в писмен вид, като се използват услугите на адвокат и прокурор, и към нея трябва да бъдат приложени същите документи, както и в предходния случай.

Признаването в Испания на решения, които са произнесени в Дания, се ръководи от испанското право. Процесът започва с подаването на молба направо към първоинстанционния съд по постоянното местожителство на лицето, срещу което се иска признаване.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопостави на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

Процедурата по подаване на молба за непризнаване на дадено решение е същата като тази по подаване на молба за признаване. Ако решението е било признато в съответствие с Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета, възражение може да бъде подадено едва след нотифициране на решението за признаване, като жалбата ще трябва да бъде подадена до съответния съд на провинцията в рамките на законоустановения срок. Ако въпросът се отнася до решение, което е постановено в Дания, възражението трябва да бъде подадено докато то все още е в първоинстанционния съд и съдът разглежда молбата на другата страна за признаването му. Във всички случаи е необходимо да бъде ангажиран адвокат и прокурор, които официално да представят възражението.

16 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

След влизането в сила на Регламент (ЕС) № 1259/2010 на 21 юни 2012 г. и в съответствие с членове 5 и 8 от него, съпрузите могат да избират приложимото право при тяхната законна раздяла или развод измежду посочените в споменатия регламент. Ако те не направят такъв избор, разводът и законната раздяла се разглеждат по правото на държавата:

а) в която съпрузите имат обичайно местопребиваване към момента на подаване на молбата; или, ако няма такава,

б) в която съпрузите са имали последното обичайно местопребиваване, ако периодът на местопребиваване не е приключил повече от една година преди подаването на молбата и единият от съпрузите все още пребивава в тази държава към момента на подаване на молбата; или, ако няма такава,

в) на която и двамата съпрузи са граждани към момента на подаването на молбата; или, ако няма такава,

г) където се намира съдът, към който е подадена молбата.

Горното законодателство се прилага за развода, въпреки че в зависимост от правните му последици, приложимото право може да е различно:

По отношение на имуществените отношения между съпрузи и до 29 януари 2019 г. (когато ще започне да се прилага Регламент 1103/2016) приложимото право (ако няма имуществен режим, установен в нарочно споразумение по този въпрос) е общия личен закон на съпрузите по време на брака (общо гражданство). Ако това е неприложимо, се прилага личният закон (в зависимост от гражданството им) или законът по местоживеее на единия от съпрузите, избран от двамата съпрузи в заверен акт, съставен преди сключването на брака. Ако горните липсват се прилага законът по общото обичайно местопребиваване на съпрузите непосредствено след сключване на брака. И накрая, ако липсва такава общо местопребиваване, имущественият режим ще е този на мястото, където е сключен бракът. Считано от 29 януари 2019 г. Регламент 1103 /2016 ще се прилага в своята цялост, което означава, че ако не е бил направен избор, приложимото право към имуществения режим на съпрузите ще бъде правото на: а) държавата, в която съпрузите имат първото си обичайно местопребиваване към момента на сключване на брака или, ако това не е изпълнено, б) държавата на общо гражданство на съпрузите към момента на сключване на брака или, ако това не е изпълнено, в) държавата, с която двамата съпрузи имат най-тесни връзки към момента на сключване на брака. Ако съпрузите имат повече от едно общо гражданство към момента на сключване на брака, критерият за общо гражданство не се прилага.

Въпросите, свързани с упражняването на родителски права, се уреждат от Хагската конвенция от 19 октомври 1996 г., по правото на органа, вземащ решение.

По отношение на временните и охранителните мерки, логично се прилага същото право като това, което се прилага съответно спрямо законната раздяла, унищожаването на брака и развода, освен по отношение на спешни мерки, които могат да бъдат предприети по отношение на лица или имущество, които се намират в Испания, дори когато не притежават компетентност по делото.

По отношение на издръжката (включително използването на семейното жилище и, когато е релевантно, компенсаторно обезщетение), при липса на споразумение за избор на приложимо право, се прилага правото по обичайно местопребиваване на кредитора на издръжката.

Що се отнася до предоставянето на доказателства за чуждестранен закон в Испания, ако случаят е такъв, неговото съдържание и действителност ще трябва да бъдат доказани. Испанският съд може да установи това с всякакви средства, които сметне за необходими, за да го приложи.

Накрая, трябва да се подчертае, че производствата, образувани в Испания, винаги се ръководят от испанското процесуално право, независимо от правото, което е приложимо по отношение на развода, законната раздяла или унищожаването на брака.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 01/06/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.